

บทที่ ๔

สรุปและขอเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการค้าคนเคเนการผลิตพยาบาลให้เพียงพอับประชากรของประเทศไทย จากปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔ พบว่า จำนวนพยาบาลมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะโดยข้อสมมติใด ๆ แต่การประมาณโดยอาศัยข้อสมมติที่ว่า ให้อัตราการเพิ่มของการผลิตเท่ากับปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นปีที่มีการเพิ่มสูงสุดนั้นแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าการประมาณอื่น ๆ ส่วนการประมาณโดยอาศัยข้อสมมติให้อัตราการเพิ่มเท่ากับอัตราการเพิ่มเท่าปัจจุบันของข้อมูล พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๑๓ นั้น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นก่อนขางขวา ถึงกระนั้นก็ยังเพิ่มขึ้นเร็วกว่าอัตราการเพิ่มเฉลี่ยของ ๕ ปีหลัง คือ พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๓ แต่การเพิ่มที่ผู้เขียนคิดว่าประเทศไทยในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีนี้ ควรจะเริ่มการผลิตได้ไ้ก่อนแก่ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลได้ทันทางที่นับ ควรจะเป็นอัตราการเพิ่มเท่ากับอัตราการเพิ่มเท่ากับปีที่มีการเพิ่มสูงสุด แต่ในระยะช่วงสั้นนี้ในการจะเพิ่มการผลิตได้ไ้รวดเร็วกว่านั้น ย่อมเป็นไปได้โดยยาก ฉะนั้นโอกาสที่จะเป็นไปได้และน่าจะเป็นก็คือ การเพิ่มการผลิต โดยให้เท่ากับอัตราการเพิ่มการผลิตของค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มสูงสุดและต่ำสุด

ดังนั้น เพื่อให้ได้จำนวนพยาบาลที่เพียงพอับประชากรของประเทศไทย จากการพิจารณาปรากฏว่าการประมาณโดยข้อสมมติฐานให้อัตราการเพิ่มเท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มสูงสุดและต่ำสุดนั้น เป็นการประมาณที่อาจจะถูกต้องมากกว่า และอัตราการเพิ่มประชากรในอนาคตอันใกล้นักน่าจะเป็นการเพิ่มในอัตรา ๓.๑๔ % ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๘ และ ๒.๘๔ % ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๔ ดังนั้น จำนวนพยาบาลที่เพียงพอับประชากรของประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๔ หน่าจะเป็นดังตารางที่ ๔๘

ตารางที่ ๔๘ แสดงการประมาณจำนวนพยาบาล จำนวนประชากร และจำนวนพยาบาล
ต่อประชากรในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๔

ปี พ.ศ.	จำนวนพยาบาล	จำนวนประชากร	จำนวนพยาบาล ต่อประชากร
๒๕๑๓	๕, ๖๘๕	๓๖, ๐๓๖, ๐๐๐	๑ : ๓, ๓๑๕
๒๕๑๔	๑๐, ๔๗๖	๓๗, ๑๖๓, ๐๐๐	๑ : ๓, ๕๕๕
๒๕๑๕	๑๑, ๓๘๑	๓๘, ๓๓๐, ๐๐๐	๑ : ๓, ๓๖๑
๒๕๑๖	๑๖, ๔๔๑	๓๙, ๕๓๔, ๐๐๐	๑ : ๓, ๑๖๘
๒๕๑๗	๑๓, ๖๙๕	๔๐, ๗๓๕, ๐๐๐	๑ : ๒, ๙๖๕
๒๕๑๘	๑๕, ๑๖๐	๔๒, ๐๖๑, ๐๐๐	๑ : ๒, ๗๖๗
๒๕๑๙	๑๖, ๘๗๐	๔๓, ๒๙๘, ๐๐๐	๑ : ๒, ๕๖๐
๒๕๒๐	๑๘, ๘๖๕	๔๔, ๕๓๑, ๐๐๐	๑ : ๒, ๓๙๗
๒๕๒๑	๒๑, ๑๙๒	๔๕, ๘๘๖, ๐๐๐	๑ : ๒, ๑๕๙
๒๕๒๒	๒๓, ๙๖๐	๔๗, ๒๓๐, ๐๐๐	๑ : ๑, ๙๗๐
๒๕๒๓	๒๗, ๑๐๒	๔๘, ๖๑๖, ๐๐๐	๑ : ๑, ๗๙๐
๒๕๒๔	๓๐, ๘๖๕	๕๐, ๐๔๘, ๐๐๐	๑ : ๑, ๖๖๐

จากผลของการวิจัยทั้งหมด สรุปโดยสังเขป ดังนี้ คือ

ก. การประมาณว่าจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๔
โดยอาศัยข้อสมมุติฐาน

๑. ถ้าอัตราการเพิ่มของผู้สำเร็จการศึกษาในอนาคตเท่ากับอัตราการเพิ่มของปีที่เพิ่ม
สูงสุด คืออัตราการเพิ่มของปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ เป็นอัตราการเพิ่มการเกิดในระดับสูง
๒. ถ้าอัตราการเพิ่มของผู้สำเร็จการศึกษาในอนาคตเท่ากับอัตราการเพิ่มของปี
ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗ ถือเป็นอัตราการเพิ่มการเกิดในระดับปานกลาง ข.

๓. ถ้าอัตราการเพิ่มของผู้สำเร็จการศึกษาในอนาคต เท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๓ ถือเป็นอัตราการเพิ่มการผลิตในระดับต่ำ

๔. ถ้าอัตราการเพิ่มของผู้สำเร็จการศึกษาในอนาคต เท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มสูงสุดและต่ำสุด ถือเป็นอัตราการเพิ่มการผลิตในระดับปานกลาง ก.

ระดับสูง คือ สภาพการผลิตในอัตราการผลิตเท่ากับปีที่มีการผลิตสูงสุด = .๒๑๕

ระดับปานกลาง ก. คือสภาพการผลิตในอัตราการผลิตเท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มสูงสุด และต่ำสุด = .๑๖๘

ระดับปานกลาง ข. คือสภาพการผลิตในอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการเพิ่มในปีปัจจุบัน = .๑๓๒

ระดับต่ำ คือสภาพการผลิตในอัตราการผลิตเท่ากับค่าเฉลี่ยของอัตราการเพิ่มเฉลี่ย ๕ ปี หลัง = .๑๑๗

ซึ่งจากอัตราการเพิ่มการผลิตดังกล่าวนี้ สามารถคำนวณจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีพอสรุปได้ คือ

การประมาณการผลิตพยาบาลในปีต่าง ๆ ตามสมมติฐาน

ปี พ.ศ.	ระดับสูง	กลาง ก.	กลาง ข.	ต่ำ
๒๕๑๔	๑, ๑๕๗	๑, ๑๔๗	๑, ๑๑๒	๑, ๐๕๗
๒๕๑๕	๓, ๒๒๓	๒, ๔๕๔	๒, ๐๒๗	๑, ๕๐๗
๒๕๒๔	๘, ๖๗๖	๕, ๘๖๖	๓, ๘๔๓	๓, ๓๑๕

แต่เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ ทำให้ของสูญเสียจากพยาบาลที่ผลิตขึ้นมาใหม่ และพบบ่อยแล้วไปเป็นจำนวนมาก คือ ปัจจัยในการสูญเสียเนื่องจากพยาบาลถึงแก่กรรม เกษียณอายุ และลาออกไปทำงานในต่างประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเฝ้าปัญหาเหล่านี้มาคิดทวน เพื่อจะให้ได้พยาบาลที่อยู่ในแรงงานจริง ๆ ในแต่ละปี ตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

การประมาณจำนวนพยาบาลที่ได้ออกไปทางประเทศและกลับเข้าประเทศในแต่ละปีระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๔ โดยอาศัยข้อสมมติฐานที่ว่า

ก. พยาบาลที่สำเร็จการศึกษา ๑ ปี แล้วจึงจะได้ออกไปทำงานในต่างประเทศ

ข. พยาบาลที่เดินทางไปทางประเทศ แล้วจะเดินทางกลับเข้าประเทศภายหลังที่ทำงานแล้ว ๑ ปี ซึ่งจะได้อีกส่วนผู้เดินทางไปทางประเทศ ในแต่ละปีแตกต่างกันไปหลายระดับ ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันนี้จำนวนพยาบาลที่ได้ออกไปทางประเทศจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โอกาสที่จะได้ออกไปในสัดส่วนที่ต่างกันนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะพิจารณาจากเหตุการณ์ปัจจุบันพบว่า ในแต่ละโรงเรียนพยาบาลมีผู้ได้ออกไปทางประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาการปฏิวัติสังคมของสหรัฐอเมริกา โดยที่หญิงสาวของอเมริกาที่นิยมเรียนพยาบาลก็มากขึ้น แต่ในช่วง ๑๐ ปีนี้พยาบาลไทยก็ยังนิยมไปทำงานในต่างประเทศก็มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สัดส่วนในการคำนวณผู้ได้ออกไปทางประเทศในระดับที่สูงสุด และระดับเฉลี่ยซึ่งจะเห็นว่าสัดส่วนที่สูงสุด ก็คือสัดส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ = .๘๕๕ และสัดส่วนเฉลี่ย = .๕๖

ส่วนสัดส่วนของผู้เดินทางกลับเข้าประเทศนั้นก็เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้ใช้ ๒ ระดับในการคำนวณ คือสัดส่วนในการเดินทางกลับเข้าประเทศที่สูงสุด = .๕๖๘ และสัดส่วนเฉลี่ย = .๓๘๖ ซึ่งสัดส่วนต่าง ๆ สามารถนำมาคำนวณหาจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศและกลับเข้าประเทศได้ในปีต่าง ๆ ตามสมมติฐานการผลิตในอัตราสูง

การประมาณจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศและกลับเข้าประเทศตามสมมติฐานการผลิตในอัตราสูง

ปี พ.ศ.	สัดส่วนออกสูงเข้าสูง		สัดส่วนออกสูงเข้าเฉลี่ย		สัดส่วนออกเฉลี่ยเข้าเฉลี่ย	
	ออก	เข้า	ออก	เข้า	ออก	เข้า
๒๕๑๔	๘๕๐	๕๒๑	๘๕๐	๒๕๖	๕๑๑	๑๕๘
๒๕๑๕	๒, ๒๖๑	๑, ๐๕๔	๒, ๒๖๑	๒๕๖	๑, ๓๗๕	๓๕๐
๒๕๒๔	๒, ๐๘๕	๒, ๘๓๖	๒, ๐๘๕	๑, ๗๖๗	๓, ๗๐๑	๑, ๐๕๑

การประมาณจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศ และกลับเข้าประเทศตามสมมติฐานการ
 ในอัตราปานกลาง ก.

ปี พ.ศ.	สัดส่วนออกสูง เขาสูง		สัดส่วนออกสูง เขาเฉลี่ย		สัดส่วนออกเฉลี่ย เขาเฉลี่ย	
	ออก	เขา	ออก	เขา	ออก	เขา
๒๕๑๔	๘๕๐	๘๒๑	๘๕๐	๒๕๖	๕๑๑	๑๕๘
๒๕๑๕	๑,๘๖๕	๘๘๘	๑,๘๖๕	๕๔๑	๑,๑๑๐	๓๒๕
๒๕๒๔	๓,๕๖๕	๑,๕๓๐	๓,๕๖๕	๑,๑๓๖	๒,๔๑๔	๓๑๕

การประมาณจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศและกลับเข้าประเทศตามสมมติฐานการ
 ในอัตราปานกลาง ข.

ปี พ.ศ.	สัดส่วนออกสูง เขาสูง		สัดส่วนออกสูงกลับเฉลี่ย		สัดส่วนออกเฉลี่ย เขาเฉลี่ย	
	ออก	เขา	ออก	เขา	ออก	เขา
๒๕๑๔	๘๕๐	๘๒๑	๘๕๐	๒๕๖	๕๑๑	๑๕๘
๒๕๑๕	๑,๕๖๑	๓๘๓	๑,๕๖๑	๔๓๓	๕๕๐	๒๕๐
๒๕๒๔	๒,๕๐๓	๑,๕๕๖	๒,๕๐๓	๘๘๓	๑,๓๖๕	๕๕๐

การประมาณจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศและกลับเข้าประเทศตามสมมติฐานการ
 ในอัตราต่ำ

ปี พ.ศ.	สัดส่วนการออกสูง เขาสูง		สัดส่วนการออกสูง เขาเฉลี่ย		สัดส่วนการออกเฉลี่ย เขาเฉลี่ย	
	ออก	เขา	ออก	เขา	ออก	เขา
๒๕๑๔	๘๕๐	๘๒๑	๘๕๐	๒๕๖	๕๑๑	๑๕๘
๒๕๑๕	๑,๕๕๕	๓๕๒	๑,๕๕๕	๕๕๒	๑,๑๑๐	๓๖๕
๒๕๒๔	๒,๕๓๘	๑,๒๕๑	๒,๕๓๘	๓๘๓	๒,๔๑๔	๓๑๕

จากตัวเลขต่าง ๆ จะเห็นว่าจำนวนผู้เดินทางออกนอกประเทศ จะเพิ่มมากขึ้น ๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะโดยสมมติฐานใด ๆ ในการเดินทางกลับเข้าประเทศเพิ่มขึ้นเท่า ๆ

แต่อย่างไรก็ดี แนวโน้มบางอย่างที่พอจะมองเห็นได้โดยนัยก็คือ ผลกระทบจากที่ว่าการปฏิวัติสังคมนำให้หญิงสาวชาวอเมริกันหันมาสนใจในการเรียนมากขึ้น เพราะเห็นว่ามีเกียรติและรายได้ดี ซึ่งทำให้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เชื่อว่าอีก ๕ ปี ผลกระทบนี้อาจจะทำให้พหุภาคีไทยที่จะไปสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามไทยจะไปน้อยลงหรือไม่ไปเลย ก็ยังมีพหุภาคีไม่เพียงพออยู่ก็ตาม

การประมาณผู้ถึงแก่กรรม และเกษียณอายุ ในแต่ละปีระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๔ โดยอาศัยสมมติฐานที่ว่า

ก. พหุภาคีจะมีอายุขัย ๕๘ ปี และจะเพิ่มขึ้น ๑ ปีทุก ๆ ๑๐ ปี

ข. พหุภาคีจะเกษียณอายุเมื่อทำงานจนอายุครบ ๒๐ ปี

จากการคำนวณจะได้จำนวนผู้เกษียณอายุและถึงแก่กรรมในปีต่าง ๆ ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕ จำนวน ๑๓๐ คน

พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖ จำนวน ๓๒๖ คน

เมื่อมาคำนึงถึงพหุภาคีที่อยู่ในแรงงานจริงตั้งแต่เปิดการศึกษาจนถึงปี ๒๕๑๒ นั้น รายงานจากทุกหน่วยงานไม่เท่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวเลขมาคำนวณใหม่ โดยอาศัยสมมติฐานเพิ่มเติมที่ว่า

พหุภาคีจะเริ่มไปต่างประเทศมากจนเป็นปัจจัยสำคัญในการสูญเสียแรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นไป ดังนั้นในการไปต่างประเทศในระยะแรก ๆ จึงใช้สัดส่วนของปีแรกของข้อมูลซึ่งมีที่ไปในสัดส่วนที่มากที่สุด คือ .๒๓๗ และถ่วงในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ .๑๕๒ เมื่อนำไปคำนวณจะได้จำนวนผู้ไปต่างประเทศ และกลับเข้าประเทศในแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๑๒ ได้จำนวนผู้ไปประกอบอาชีพต่างประเทศทั้งหมด = ๒,๐๐๖ คน นำไปหักออกจากจำนวนพหุภาคีทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๑๒ มีทั้งสิ้น ๑๑,๓๕๕ คน แล้วอาศัยสมมติฐานการเกษียณอายุและถึงแก่กรรมเหมือนเดิม จะได้ว่าจำนวนผู้ถึงแก่กรรมและเกษียณอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๕ มีทั้งสิ้น ๓๔๗ คน ดังนั้นจะเหลือพหุภาคีที่อยู่ในแรงงานในปี ๒๕๑๒ = ๑๑,๓๕๕ - ๒,๐๐๖ - ๓๔๗ ก็คือ ๘,๐๑๒ คน ซึ่งจากจำนวนพหุภาคีพื้นฐานในปี ๒๕๑๒ = ๘,๐๑๒ คน สามารถคำนวณหาพหุภาคีซึ่ง

อยู่ในแรงงานจริง ๆ ในแต่ละปีตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔ ได้ ตามสมมติฐานต่าง ๆ พอสรุปผล
ได้จากจำนวนการผลิตสูงสุดถึงต่ำสุดได้ดังนี้

การประมาณจำนวนพยานที่อยู่ในแรงงานแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔ /		
ปี พ.ศ. ๒๕๑๔	มีจำนวน	๑๐,๐๐๕ - ๑๐,๕๒๖ คน
๒๕๑๕	"	๑๓,๖๒๐ - ๑๔,๓๒๐ "
๒๕๒๔	"	๑๘,๕๔๗ - ๓๘,๓๔๘ "

เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับประชากรของประเทศในระดั้มการเพิ่มของประชากรทั้งระดับ
ปานกลางและระดับต่ำ ตามสมมติฐานของสภาพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ และ
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วปรากฏว่า ตามสมมติฐานต่าง ๆ จะได้จำนวน
พยาน ๑ คน ต่อประชากรดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๔	พยาน ๑ คน	รับผิดชอบต่อประชากร	๓,๕๕๕ - ๓,๖๘๘ คน
พ.ศ. ๒๕๑๕	" ๑ "	" "	๒,๓๖๓ - ๓,๑๗๔ "
พ.ศ. ๒๕๒๔	" " "	" "	๑,๒๗๒ - ๒,๕๐๔ "

จากการศึกษาเกี่ยวกับการคาดคะเนการคิดพยานได้เพียงพอกับประชากรของประเทศไทย
ไทย จากปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔ นั้น จะได้เห็นถึงจำนวนพยานที่ต่ำกว่าจริงจะมีให้พอเพียงกับ
ประชากรของประเทศไทย โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น การผลิตไม่เพียงพอ การที่พยานไป
ทำงานในต่างประเทศมาก พยานถึงแก่กรรมและเกษียณอายุ รวมทั้งการเพิ่มอย่างรวดเร็วของ
ประชากรวัย ทำให้เกิดความแตกต่างจากการประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ๒ แห่ง
คือ รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการขาดแคลนพยานของสภาการศึกษาแห่งชาติ และรายงานวาง
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ของสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ที่แตกต่างกันเห็นได้ชัด
คือ รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการขาดแคลนพยานของสภาการศึกษาแห่งชาติในการประเมินความ
ต้องการของคณะกรรมการโครงการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาน สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

ในการประเมินวิธีที่ ๒^{๒๕} การประเมินจากจำนวนประชากร โดยมีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับการเพิ่มประชากรดังนี้ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๔ ร้อยละ ๓.๓

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕ ร้อยละ ๓.๐ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๒๔ ร้อยละ ๒.๘ และจะมีประชากรในแต่ละช่วง ๕ ปี คือ ๓๓.๒, ๓๘.๒, ๔๕.๑ และ ๕๑.๒ ตามเกณฑ์ลำดับ และกำหนดสมมติฐานต่อไปว่า อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากรจะลดลง ๓๐๐ คน ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๔ และลดลง ๕๐๐ คน ทุก ๆ ๕ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๔ กล่าวคือ อัตราส่วนพยาบาล ๑ คน ต่อประชากร ๒,๘๐๐ คน ที่เคยเป็นอยู่ใน พ.ศ. ๒๕๐๕ จะลดลงเป็นพยาบาล ๑ คน ต่อประชากร ๑,๕๐๐ คน ใน พ.ศ. ๒๕๒๔ จากสมมติฐานทั้งสองดังกล่าวข้างต้น ทำให้สามารถคำนวณจำนวนพยาบาลที่จำเป็นต่อผู้มีในแต่ละปีได้ และเมื่อนำเอาจำนวนพยาบาลที่ออกจากการพร้อม เขาก็จะไ้จำนวนพยาบาลทั้งหมดที่ควรจะมีในแต่ละปี

จำนวนประชากรและพยาบาลในปีต่าง ๆ ตามสมมติฐานของสภาการศึกษาระดับชาติ

รายงาน	หน่วย	๒๕๐๕	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๒๔
จำนวนประชากร	ล้าน	๓๓.๒	๓๘.๒	๔๕.๑	๕๑.๒
พยาบาล ๑ คนต่อประชากร	คน	๒,๘๑๓	๒,๕๐๐	๒,๐๐๐	๑,๕๐๐
จำนวนพยาบาลชั้นต้น	คน	๑๑,๘๐๐	๑๕,๒๘๐	๒๒,๕๕๐	๓๔,๑๓๓
จำนวนพยาบาลที่ออก	คน	—	๒,๓๒๐	๓,๑๓๖	๔,๕๑๐
จำนวนพยาบาลทั้งหมด	คน	๑๑,๘๐๐	๑๘,๐๔๐	๒๕,๔๑๔	๒๙,๖๒๓

^{๒๕} สำนักงานสภาการศึกษาระดับชาติ, รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการขาดแคลนพยาบาล, (พระนคร, ๒๕๑๒), หน้า ๒๕ - ๓๒

แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า

จำนวนประชากรและพยาบาลในสี่ต่าง ๆ ตามสมมติฐาน

รายงาน	หน่วย	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๒๔
จำนวนประชากร	ล้าน	๓๗.๒	๔๓.๓	๕๐.๐
พยาบาล ๑ คนต่อประชากร	คน	๓, ๕๔๕	๒, ๕๖๐	๑, ๒๒๐
พยาบาลทั้งหมด	คน	๑๐, ๔๗๖	๑๖, ๘๗๐	๓๐, ๘๒๔

จะเห็นว่าจำนวนแตกต่างกันมาก เพราะจำนวนพยาบาลทั้งหมดของสภาการศึกษาระดับชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ คิดรวมจำนวนทหาร เสนาธิการของกรมการแพทย์ ทหารบก ซึ่งใช้เวลาฝึกอบรมประมาณ ๑ ปี และจำนวนพยาบาลที่มาจากทะเบียนประกอบโรคติดต่ออีก ๒ ครั้ง เป็นพยาบาลและบุคลากร ซึ่งทำให้ตัวเลขสูงกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้สภาการศึกษายังไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยในการสูญเสียแรงงานจากพยาบาล เช่น ผู้วิจัยได้ทำไว้คือ การสูญเสียเนื่องในการตั้งเกณฑ์เกณฑ์เกษียณอายุ รวมทั้งการลาออกไปทำงานในต่างประเทศด้วย

ดังนั้น จำนวนพยาบาลที่แท้จริง ผู้วิจัยว่าจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ น่าจะถูกต้องมากกว่าจากการประมาณของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ไคววบางเป้าหมายและผลการดำเนินงานไว้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประมาณจำนวนพยาบาล จำนวนประชากร และจำนวนพยาบาลต่อประชากร
 ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๘

พ.ศ.	จำนวนพยาบาล	จำนวนประชากร	จำนวนพยาบาลต่อประชากร
๒๕๑๔	๑๖, ๖๓๘	—	๑ : ๒, ๑๕๕
๒๕๑๕	๑๗, ๘๕๐	๓๘.๐๖	๑ : ๒, ๑๖๖
๒๕๑๖	๑๙, ๓๐๐	๓๙.๖๔	๑ : ๒, ๐๓๗
๒๕๑๗	๒๐, ๘๐๐	๔๐.๔๖	๑ : ๑, ๙๕๔
๒๕๑๘	๒๒, ๔๗๐	๔๑.๗๑	๑ : ๑, ๘๕๕
๒๕๑๙	๒๔, ๒๐๐	๔๓.๐๑	๑ : ๑, ๗๗๕

แต่จากการศึกษาในเรื่องนี้ จากสมมติฐานระดับการเพิ่มการผลิตปานกลางพบว่า
 การประมาณจำนวนพยาบาล จำนวนประชากร และจำนวนพยาบาลต่อประชากร
 ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๑๙

พ.ศ.	จำนวนพยาบาล	จำนวนประชากร (ล้านคน)	จำนวนพยาบาลต่อประชากร
๒๕๑๔	๑๐, ๘๗๖	๓๖.๐๓	๑ : ๓, ๕๔๕
๒๕๑๕	๑๑, ๓๘๑	๓๗.๑๖	๑ : ๓, ๓๖๑
๒๕๑๖	๑๒, ๔๔๑	๓๘.๓๓	๑ : ๓, ๑๖๘
๒๕๑๗	๑๓, ๖๙๙	๓๙.๕๓	๑ : ๒, ๙๖๘
๒๕๑๘	๑๔, ๑๖๐	๔๐.๗๘	๑ : ๒, ๗๖๗
๒๕๑๙	๑๖, ๘๗๐	๔๒.๐๖	๑ : ๒, ๕๖๐